

50ap. 3.6.2020

ÖLJYSUOJARAHASTON HALLITUS

PÄÄTÖS

Päivämäärä 18.5.2020

Diaarinumero VN/1149/2020

Päätösnumero 78/2020

HAKIJA Pelkosenniemen kunta

VIITE Ennakkopäätöshakemus 16.1.2020

ASIA Öljysuojarahaston varoista maksettava korvaus

LAUSUNTO Lapin ELY-keskus 20.1.2020

HAKEMUS

Pelkosenniemen kunta on hakenut öljysuojarahastolta päätöstä öljyn pilaaman maa-alueen arviolta 479 400,00 euron (alv 0%) kunnostamiskustannusten korvaamisesta. Hakemus koskee kunnan omistamaa kiinteistöä RN:o 583-402-38-49 Pelkosenniemen kirkonkylässä. Kiinteistöllä sijaitsee osittain käytössä oleva, vuodelta 1964 oleva koulurakennus, jonka tilalle on vuosien 2020-2021 aikana tarkoitus rakentaa uusi koulu- ja päiväkotirakennus. Vuoteen 2007 saakka kunta huolehti lämmitystoiminnasta kohteessa. Koulurakennuksen pää- ja tukilämmitysmuotona vuosina 1969-2007 oli öljylämmitys, 2000-luvulla lämmitykseen käytettiin pääasiallisesti metsähaketta.

Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy on vuodesta 2007 alkaen omistanut kiinteistöllä olevan, metsähakkeella toimivan kaukolämpölaitoksen. Varalämmitysmuotona on ollut öljylämmitys. Lämpölaitos rakennettiin vuosina 2007-2008 nykyiselle paikalleen entisen hakehallin tilalle. Kaukolämpöverkoston rakentamisen aikaan öljyä on viimeksi käytetty laajemmassa määrin lämmitykseen. Lämpölaitoksen valmistuttua koulun lämmitysjärjestelmä on liitetty kaukolämpöön. Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy osti vuoden 2007 lopulla maanalaisissa öljysäiliöissä olleen öljyn. Lämpölaitoksen aluetta koskeva maanvuokrasopimus kunnan kanssa on tehty vuosiksi 2007-2037.

JAKELU
Maksuitta S

Pelkosenniemen kunta
Sodankyläntie 1
98500 Pelkosenniemi

TIEDOKSI Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto
Lapin ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat

Kiinteistöllä havaittiin keväällä 2019 tehtyjen tutkimuksien aikana viitteitä laajemmasta, kunnostusta edellyttävästä maaperän öljyhiilivetytasosta ja lisätutkimuksilla elokuussa 2019 selvitetiin pilaantumaa laajuutta. Kaukolämpölaitoksen maanpäällinen öljysäiliö sijaitsee asfaltoidulla piha-alueella, jossa ei havaittu öljyhiilivetyjä. Sen sijaan kahden käytöstä poistetun maanalaisen öljysäiliön (14,9 m³) alueen todettiin olevan pilaantunut keskittisellä. Säiliöt on asennettu paikoilleen arviolta 1960-1970-lukujen vaihteessa. Kunnostustarpeen arvioidaan rajoittuvan 180-220 m² alueelle ja noin 2,0-7,0 metrin syvyydelle maanalaisten öljysäiliöiden alueelle. Öljypilaantumaa määrän arvioidaan olevan noin 2 200-2 500 tonnia. Kohde ei sijaitse pohjavesialueella, Kemijokeen matkaa on noin 300 metriä. Pilaantumisen aiheuttajaa ja tapahtuman ajankohtaa ei ole saatu osoitettua. Tutkimuksissa määritelty öljypäästön suuntaa antava ikä on 12-17 vuotta, epävarmuustekijät huomioon ottaen 10-20 vuotta. Kohde on pilaantunut keskittisellä, mikä viittaa siihen, että vahinko on aiheutunut kohteen öljylämmitysjärjestelmästä, jossa on käytetty kevyttä polttoöljyä.

Pelkosenniemen kunta katsoo, että kiinteistön puhdistamisen kustannukset ovat kohtuuttoman suuret kunnan kokonaan yksin vastattavaksi, koska ne ovat noin 5 % koko kunnan käyttötaloudesta vuositasolla.

PÄÄTÖS

Öljysuojarahaston hallitus hylkää Pelkosenniemen kunnan hakemuksen öljyn pilaaman maa-alueen (RN:o 583-402-38-49) puhdistamiskustannusten korvaamisesta öljysuojarahaston varoista.

Öljysuojarahastosta annetun lain 15 §:n mukaan öljysuojarahastosta voidaan myöntää harkinnanvarainen korvaus öljyn pilaaman maaperän ja pohjaveden puhdistamiseen. Korvaus voidaan myöntää, jos pilaantumisen aiheuttajaa ei saada selville tai tavoiteta, taikka tämä ei kykene vastaamaan puhdistamisen kustannuksista ja pilaantuneen alueen haltijaa ei voida kohtuudella velvoittaa puhdistamaan aluetta.

Pelkosenniemen kunnan keskustaajamassa sijaitsevan koulu- ja lämpökeskuskiinteistön maaperä on pilaantunut keskittisellä kohdassa, jossa maanalaiset öljysäiliöt ovat sijainneet. Tällä perusteella voidaan arvioida, että vahingon kohteessa on aiheuttanut öljylämmitysjärjestelmä. Öljy on ollut pääasiallinen tai tukilämmitysmuoto kiinteistöllä vuodesta 1969 alkaen. Lämmityksestä on aluksi vastannut Pelkosenniemen kunta ja vuodesta 2007 alkaen Kemijärven Lämpö ja Vesi Oy.

Ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain (737/1994) 7 §:n mukaan öljylämmitysjärjestelmän haltija on toiminnanharjoittajana tuottamuksesta riippumattomassa eli ankarassa vastuussa toiminnan ympäristölle aiheuttamasta vahingosta. Kiinteistöllä todetun öljyvahingon aiheuttaja on siis tiedossa eikä öljysuojarahastosta annetussa laissa tarkoitetulla tavalla tuntematon tai tavoittamattomissa. Pelkosenniemen kunta on katsonut kiinteistön puhdistamiskustannusten olevan sille kohtuuttomat, koska ne ovat noin 5 % koko kunnan käyttötaloudesta vuositasolla. Lisäksi kunta on todennut vuoden 2019 tilinpäätöksen olevan 541 000 euroa alijäämäinen suurimmaksi osaksi juuri koulu- ja lämpökeskuskiinteistön puhdistamiskustannusten vuoksi tilinpäätökseen tehdyn varauksen vuoksi.

Öljysuojarahaston hallitus katsoo, että kiinteistön puhdistamiskustannukset eivät ole Pelkosenniemen kunnalle kohtuuttomat ottaen huomioon sen vastuu öljyvahingon aiheuttajana. Kunnalla on myös yksityishenkilöä tai pienyritystä paremmat edellytykset järjestää pitkäaikaista rahoitusta puhdistamiskustannuksiin. Kokonaisuutena arvioiden kunnostamishanke ei täytä öljysuojarahastosta annetun lain mukaisia korvattavuuden edellytyksiä.

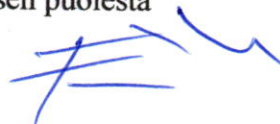
LAINKOHDAT

Laki öljysuojarahastosta (1406/2004, muut. 1058/2015) 2 §, 15 § ja 27 §
Laki ympäristövahinkojen korvaamisesta (737/1994) 7 §
Hallintolaki (434/2003, muut. 581/2015) 49 b §, 49 c § ja 49 d §

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen tyytymättömän hakijan on 30 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan vaadittava kirjallisesti päätöksen oikaisemista. Vaatimus osoitetaan öljysuojarahaston hallitukselle ja toimitetaan ympäristöministeriölle osoitteella PL 35, 00023 VALTIONEUVOSTO (käyntiosoite Valtioneuvoston jakelukeskus, Ritarikatu 2 b, 00170 Helsinki).

Öljysuojarahaston hallituksen puolesta

Puheenjohtaja

Frey Nybergh

Pääsihteeri

Merja Huhtala